

Przy północnej stronie rynku stoi barokowo-klasycystyczny kościół św. Stanisława, ufundowany przez kanclerza Michała Fryderyka

Czartoryskiego w 1780 r., ze stiukowymi dekoracjami. Jego projektantem był prawdopodobnie Jan Samuel Becker. Ukończył budowę w 1791 r. generał ziemi podolskich Adam Kazimierz Czartoryski. Stiuki zdobią również jasne wnętrza oraz fronton świątyni. Po powstaniu styczniowym zamknięty od 1866 do roku 1905 roku. W tym czasie nieskutecznie próbowano zamienić go w cerkiew. Poprzedni stojący w jego miejscu kościół z 1620 r. spłonął w 1775 r. Kościół otoczony jest murem z murowaną barokowo-klasycystyczną bramą-dzwonnica z 1823 r. zbudowanym przez ks. Marcina Niemyskiego.

Kościół murowany z cegły i otynkowany, jest zbudowany na rzucie prostokąta. Usytuowany jest po środku cmentarza przykościelnego, fasadą zwrócony na południe. Otoczony murem tynkowanym, krytym dachówką z bramą – dzwonnica na osi głównej. Ta brama stanowi integralną część muru okalającego cmentarz przykościelny i zawiera na piaskowcu wyryty napis z rokiem 1823 i nazwiskami osób, których staraniem ogrodzenie i brama zostały wykonane.

Kościół w Niemirowie jest typowym przykładem architektury końca XVIII wieku, budowli o barokowej bryle i wczesnoklasycystycznej dekoracji. Środowisko, w którym powstał kościół, było środowiskiem peryferyjnym. Tereny pogranicza i związane z tym ciągłe wojny i zamieszki polityczne nie sprzyjały zakorzenieniu silnej lokalnej tradycji. Szlacheckie fundacje miały na względzie zaspokojenie wymogów użytkowych, a nie artystyczny mecenat. Kościół w Niemirowie jest przykładem takiego mecenatu. Zgrabna malownicza bryła świątyni zdobiona architektonicznymi detalami zintegrowana jest ze zróżnicowanym nadbużańskim krajobrazem i stanowi przykład pięknej choć peryferyjnej architektury.

{gallery}niemirow_start{/gallery}

Historia

W okolicy stwierdzono cmentarzyska z grobami w obstawie kamiennej (w typie mazowieckim) i kurhany (w typie ruskim) świadczące o istnieniu w XIII wieku w tym rejonie równoległego osadnictwa z zachodu i wschodu. Pierwszy gród powstał tu jednak już w XI-XII wieku. Pierwsze wzmianki o miejscowości pochodzą z roku 1495, kiedy nosiła nazwę Niwice. W 1548 r. wieś otrzymał od króla Zygmunta Augusta Stanisław Niemira herbu Gozdawa z Ostromęczyna. Jego wnuk Stanisław Niemira, kasztelan podlaski, uzyskał dla miejscowości prawa miejskie i zmienił nazwę na dzisiejszą. Położenie przy drodze handlowej i przeprawie przez Bug sprzyjało rozwojowi miasta. W 1620 r. właściciele wytyczyli duży rynek i ufundowali kościół. Od 1631 r. Niemirów występuje w dokumentach jako miasto. Po zniszczeniach "potopu" szwedzkiego i najazdu Rakoczego zostało tu w 1662 r. zaledwie 88 mieszkańców. W 1709 r. właścicielem miasta był chorąży mielnicki Antoni Niemira. Odbudowa miasta nastąpiła po 1738 r., kiedy właścicielem miasta został ród Czartoryskich. Za staraniem kanclerza wielkiego litewskiego księcia Michała Czartoryskiego, w roku 1775 Niemirów otrzymał od króla Stanisława II Augusta prawo do dwóch targów w tygodniu i dwóch jarmarków w roku, co spowodowało rozwój handlu i napływ ludności żydowskiej.

W latach 1795-1807 zbiegały się tu granice trzech zaborów.

W czasie zaborów Niemirów znalazł się w zaborze rosyjskim. W XIX wieku własność Niemojewskich i Szaniawskich, od 1851 własność rządowa. Podczas powstania styczniowego w pobliżu Niemirowa rozegrała się 4 lutego 1863 bitwa oddziału Romana Rogińskiego ze ścigającymi go wojskami rosyjskimi Iwana Nositza. W 1921 r. Niemirów liczył 120 domów i 777 mieszkańców, z czego dużą część stanowili Żydzi. We wrześniu 1939 roku ludność została zmuszona przez władze radzieckie do opuszczenia miasta ponieważ na Bugu powstała granica radziecko-niemiecka. Część drewnianych domów przeniesiono do prowizorycznej osady pod lasem, oddalonej o ok. 1 km. Mieszkańcy wrócili po zajęciu terenów przez Niemców w 1941 r. Prawa miejskie Niemirów utracił w 1944 r. po zniszczeniach wojennych. Obiekty zabytkowe i turystyczne[edytuj]

O dawnej, miejskiej przeszłości Niemirowa świadczy jedynie zachowany układ urbanistyczny z rynkiem, zamienionym w ogrodzony plac, i wychodzącymi z niego uliczkami. Przy niektórych zachowała się stara, drewniana zabudowa.

- Nad rzeką znajduje się Góra Zamkowa ze średniowiecznym grodziskiem z XI - XII wieku z rowem i wałami. Grodzisko strzegło przeprawy przez rzekę. Leżało niegdyś nad Bugiem, który później zmienił koryto i płynie w odległości ok. pół kilometra.
- W lesie, tuż przy granicy pozostały resztki cmentarza żydowskiego z zachowanymi nielicznymi macewami. Większość nagrobków została zniszczona przez żołnierzy radzieckich, którzy użyli ich do budowy schronów na Linii Mołotowa. Kilka takich schronów zachowało się na północ od miasteczka.

//